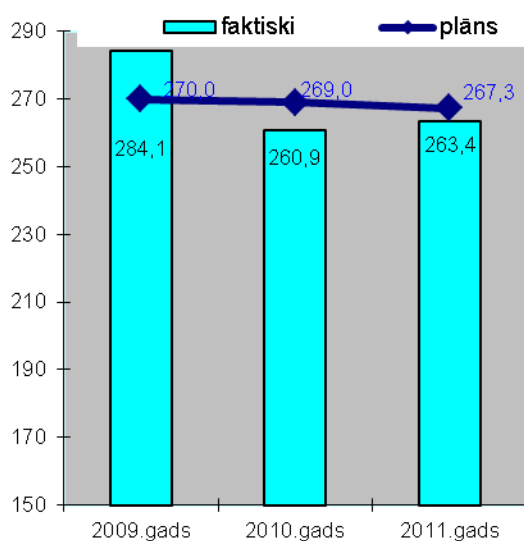

Naftas produktu (degvielas) aprīte 2011.gadā

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

(milj. Ls)

1.attēls

2011.gadā faktiskie akcīzes nodokļa ieņēmumi par naftas produktiem (degvielu) ir **Ls 263,35 milj.**, kas ir par Ls 2,44 milj. jeb par **1% vairāk** kā 2010.gadā. Gada plāns izpildīts 98,5%, jeb iekasēts par Ls 3,96 milj. mazāk kā tika plānots.

2011.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, akcīzes nodokļa ieņēmumi palielinājušies:

- par dīzeļdegvielu (ieskaitot dīzeļdegvielu, kurai pievienota biodīzeļdegviela un dīzeļdegvielu, ko izmanto par kurināmo) par Ls 5,65 milj. jeb 3,5%;
- par sašķidrināto naftas gāzi, kuru izmanto kā degvielu – par Ls 0,34 milj. jeb 18%.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi samazinājušies:

- par svinu nesaturošo benzīnu (ieskaitot svinu nesaturošo benzīnu, kuram pievienots no lauksaimniecības izejvielām iegūts etilspirts) par Ls 3,56 milj. jeb 4% un par degvielleļļu par Ls 0,14 milj. jeb 44% (skatīt 1.pielikumu).

Akcīzes nodokļa ieņēmumus par naftas produktiem 2011.gadā ietekmēja:

- naftas produktu patēriņa struktūras izmaiņas – **2011.gadā**, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, **par 3% samazinājies benzīna** īpatsvars, attiecīgi palielinoties dīzeļdegvielas īpatsvaram kopējā realizācijā (skatīt 4. nodaļu). Dīzeļdegvielai, akcīzes nodokļa likme ir mazāka kā benzīnam, kā arī saskaņā ar likumu „Par akcīzes nodokli” tiek piemēroti atbrīvojumi (lauksaimniecības zemes apstrādei, marķētā dīzeļdegviela kuģu apgādei) kā arī samazinātā akcīzes nodokļa likme (marķētā dīzeļdegviela apkurei un siltumenerģijas iegūšanai produkcijas ražošanas tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai);
- kopējā naftas produktu realizācijas apjoma saglabāšanās 2010.gada līmenī;
- 2011.gadā veiktās akcīzes nodokļa likmju izmaiņas (skatīt 3.pielikumu) - no 1.janvāra netiek piemērota samazināta akcīzes nodokļa likme degvielai, kurai pievienota biodegviela 5% apjomā un no 1.jūnija ir palielināta nodokļa likme benzīnam;
- dīzeļdegvielas piegādes lauksaimniecības produkcijas ražošanai un zemes apstrādei, piemērojot atbrīvojumu no akcīzes nodokļa (skatīt 3.nodaļu), kas salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazināja akcīzes nodokļa ieņēmumus, jo 2010.gada pirmajā pusgadā šim mērķim dīzeļdegviela tika piegādāta ar akcīzes nodokli un vēlāk tika veikta akcīzes nodokļa atmaksa.

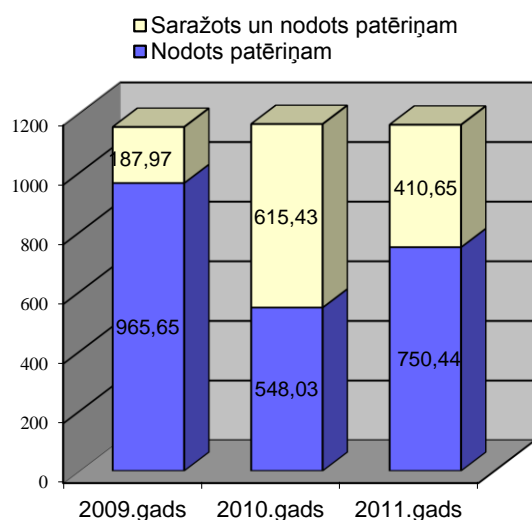
2. Naftas produktu (degvielas) aprītē iesaistītās personas

Latvijā 2011.gada 31.decembrī komersantiem bija spēkā esošas speciālās atļaujas (licences) darbībai ar naftas produktiem un/vai biodegvielu:

- apstiprināta noliktavas turētāja darbībai – 80;
- reģistrēta saņēmēja darbībai – 3;
- reģistrēta nosūtītāja darbībai – 49;
- degvielas vairumtirdzniecībai – 39, kurās deklarētas 55 darbības vietas;
- degvielas mazumtirdzniecībai – 137, kurās deklarētas 624 darbības vietas, no tām 85 gāzes uzpildes stacijas, 487 degvielas uzpildes stacijas un 52 gāzes un degvielas uzpildes stacijas.

3. Naftas produktu (degvielas) nodošana patēriņam Latvijā

(tūkst. tonnas) 2.attēls

2011.gadā kopumā patēriņam Latvijā nodoto naftas produktu (degvielas) apjoms ir **1161,09 tūkst. tonnas**, kas ir par 2,37 tūkst tonnām mazāk kā iepriekšējā gadā. Ņemot vērā, ka izmaiņas ir mazākas par vienu procentu, var uzskatīt, ka kopumā patēriņam nodoto naftas produktu apjoms ir saglabājies 2010.gada līmenī.

Veicot analīzi pa naftas produktu veidiem redzams, ka **2011.gadā**, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, patēriņam nodoto naftas produktu struktūra ir mainījies par labu naftas produktiem ar mazāku akcīzes nodokļa likmi, jo ievērojami **samazinājies** patēriņam

nodotais apjoms:

- benzīnam (ieskaitot benzīnu, kam pievienots etilspirts) (*turpmāk – benzīns*) – par 32,14 tūkst. tonnām jeb 11%;
- degvielleļļai – par 12,58 tūkst. tonnām jeb 44%;
- biodīzeļdegvielai, kas pilnībā iegūta no rapša sēklu eļļas – par 0,64 tūkst. tonnām jeb 36%;
- petrolejai (ieskaitot reaktīvo degvielu) (*turpmāk – petroleja*) – par 0,19 tūkst. tonnām.

Vienlaicīgi **palielinājies** patēriņam nodotais apjoms:

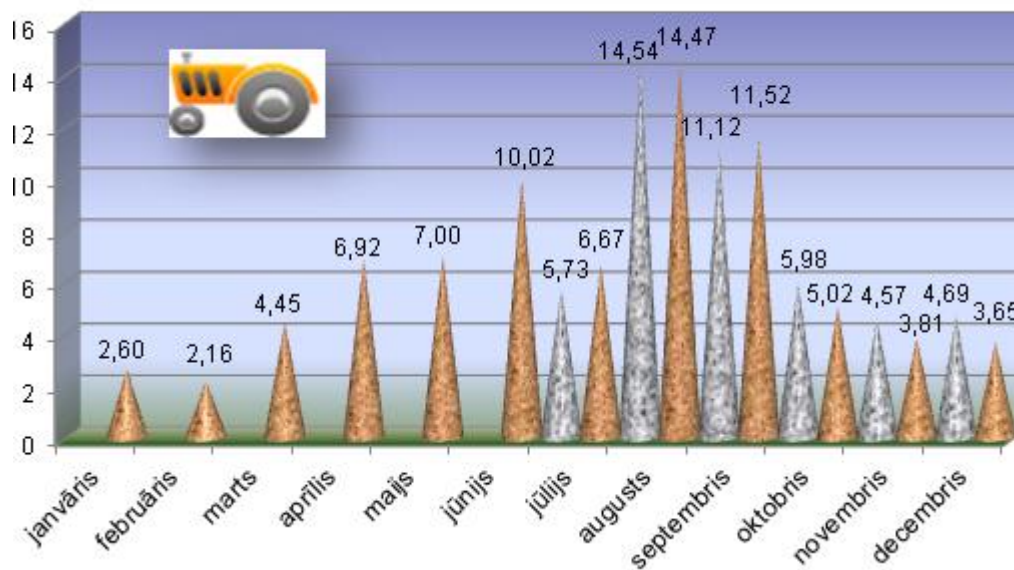
- dīzeļdegvielai (ieskaitot dīzeļdegvielu, kurai pievienota biodīzeļdegviela un iezīmēto (marķēto) dīzeļdegvielu, (*turpmāk – dīzeļdegviela*) – par 35,32 tūkst. tonnām jeb 5%;
- autogāzei – par 5,04 tūkst. tonnām jeb 24%;
- gāzei, kuru izmanto kā kurināmo – par 3,06 tūkst tonnām jeb 13% (skatīt 2.pielikuma 1.tabulu).

Piecpadsmit **lielākie komersanti** pēc 2011.gadā kopējā patēriņam Latvijā nodotā naftas produktu (degvielas) apjoma uzskaitīti *4.pielikumā*. Līderpozīcijas ir saglabājuši SIA „Latvijas Statoil”, SIA „Neste Latvija” un SIA „Lukoil Baltija R”.

Dīzeļdegviela lauksaimniekiem - nodošana patēriņam 2010. gadā un 2011.gadā (tūkst. tonnās)

3.attēls

■ 2010.gads ■ 2011.gads

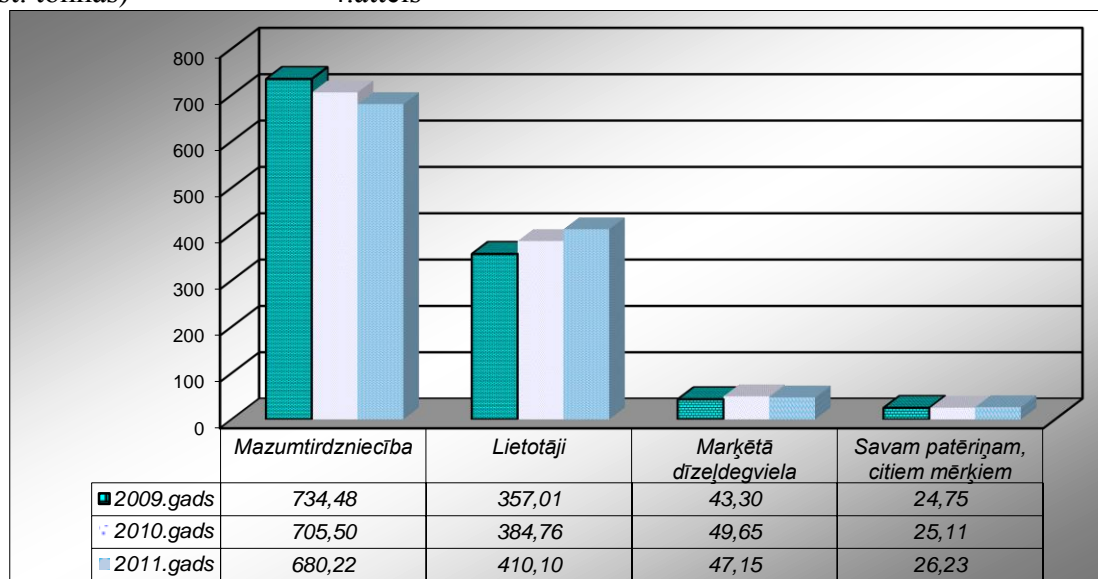
Piemērojot atbrīvojumu no akcīzes nodokļa, 2011.gadā realizācijai lauksaimniecības produkcijas ražotājiem nodotas 78,26 tūkst. tonnas dīzeļdegvielas.

2011.gadā lauksaimniecības zemes apstrādei, piemērojot akcīzes nodokļa atbrīvojumu, mazumtirdzniecībā realizēti 35%, vairumtirdzniecībā no akcīzes preču noliktavām 40% un vairumtirdzniecībā saskaņā ar vairumtirdzniecības licences nosacījumiem 25% no kopējā dīzeļdegvielas apjoma, kurš 2011.gadā kopumā realizēts lauksaimniecības zemes apstrādei.

2011.gadā akcīzes preču noliktavās kopumā saražoti (sajaukti, apstrādāti, fasēti) naftas produkti 752,73 tūkst. tonnu apjomā, kas ir par 92,28 tūkst. tonnām jeb 11% mazāk kā 2010.gadā.

Ievērojami samazinājies akcīzes preču noliktavās sajauktā benzīna un dīzeļdegvielas apjoms - attiecīgi samazinājums ir – 66% benzīnam un – 19% dīzeļdegvielai. Saražotās **biodīzeļdegvielas** apjoms ir par 16,41 tūkst. tonnām jeb 38% lielāks kā 2010.gadā – šogad saražotas 59,83 tūkst. tonnas biodīzeļdegvielas. 78% no Latvijā saražotās biodīzeļdegvielas ir izvesta uz citām valstīm (skatīt 2.pielikuma 1.1.tabulu).

4. Naftas produktu (degvielas) realizācija (tūkst. tonnās) 4.attēls

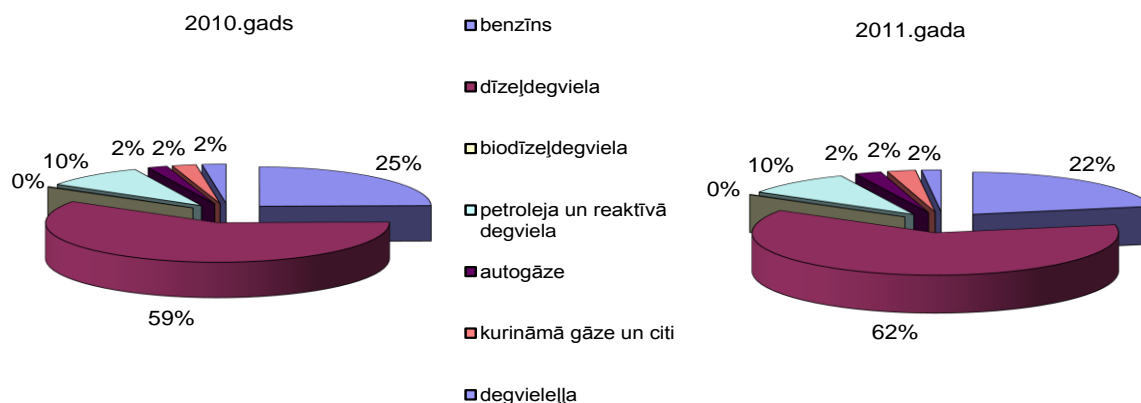

2011.gadā kopumā Latvijā realizētas **1163,70 tūkst. tonnas** naftas produktu (degvielas), kas ir par 1,31 tūkst. tonnām mazāk kā 2010.gadā.

Salīdzinot ar 2010.gadu samazinājies mazumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoms kā arī samazinājusies iezīmētās (marķētās) dīzeļdegvielas realizācija. Palielinājies lietotājiem realizētās un savam patēriņam izmantotās degvielas apjoms (skatīt 2.pielikuma 2.tabulu).

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, **2011.gadā** kopējā realizēto naftas produktu struktūrā palielinājies dīzeļdegvielas īpatsvars attiecīgi samazinoties benzīna īpatsvaram (skatīt 2.pielikuma 2.tabulu un 5.attēlu).

Naftas produktu veidu īpatsvars (procentos) kopējā realizēto naftas produktu struktūrā 5.attēls

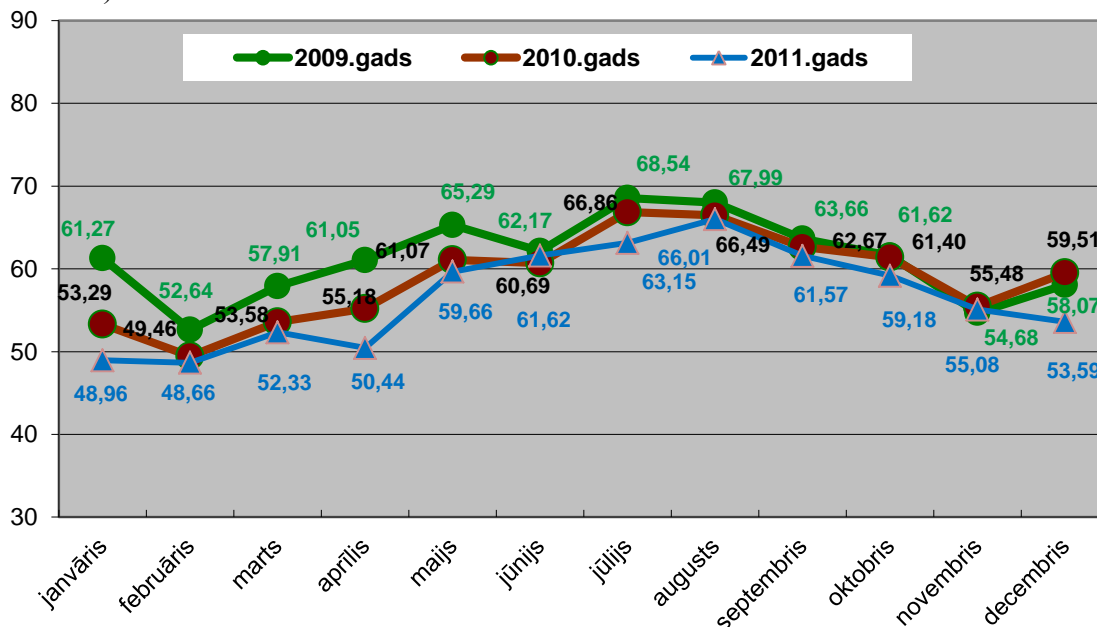
4.1. Naftas produktu mazumtirdzniecība

2011.gadā mazumtirdzniecībā kopumā realizētas **680,22 tūkst. tonnas** degvielas, kas ir par 25,28 tūkst. tonnām jeb **4% mazāk** kā 2010.gadā un par 7% mazāk kā 2009.gadā.

Naftas produktu (degvielas) mazumtirdzniecība

(tūkst. tonnās)

6.attēls

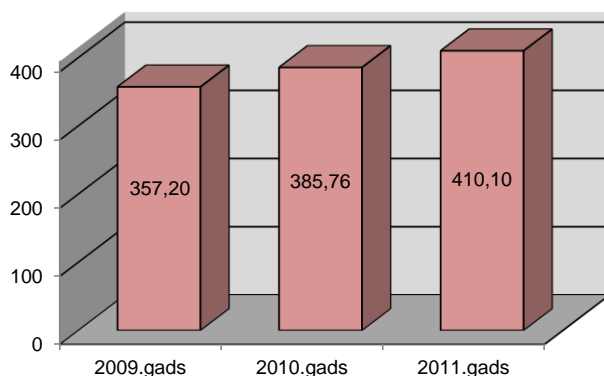
Salīdzinot ar 2010.gadu par 33,85 tūkst. tonnām jeb 12% samazinājies mazumtirdzniecībā realizētā benzīna apjoms, kuru nav spējis kompensēt autogāzes un dīzeļdegvielas realizācijas apjoma pieaugums (skatīt 2. pielikuma 2.1. tabulu).

4.pielikumā uzskaitīti piecpadsmit **lielākie komersanti** pēc 2011.gadā **mazumtirdzniecībā** realizētā degvielas apjoma. Mazumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoma ziņā 2011.gadā līderi, līdzīgi, ka iepriekšējos gados ir SIA „Latvija Statoil”, SIA „Neste Latvija”, SIA „Lukoil Baltija R”, A/S „Virši A” un SIA „East-West-Transit”.

4.2. Naftas produktu (degvielas) realizācija lietotājiem

(tūkst. tonnās)

7.attēls

2011.gadā lietotājiem kopumā realizētas **410,10 tūkst. tonnas** degvielas, kas ir par 25,35 tūkst. tonnām jeb **7% vairāk** kā 2010.gadā. Realizācijas apjoms palielinājies gandrīz visiem naftas produktu veidiem, izņemot degvielleļļu, kuras realizācijas apjoms ir samazinājies par 6,91 tūkst. tonnām jeb 52% un biodīzeļdegvielu (skatīt 2. pielikuma 2.2.tabulu). Degvielleļļas realizācijas

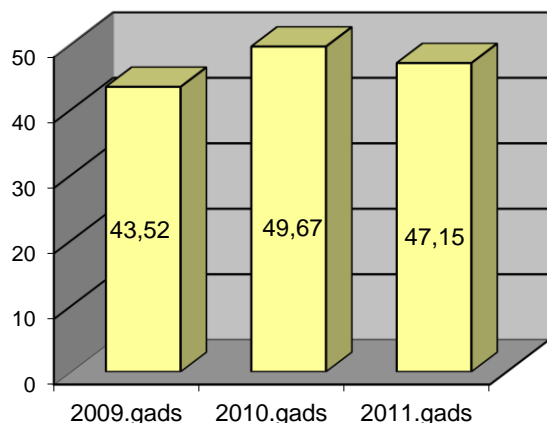
apjoma samazināšanās lietotājiem ir skatāma kopsakarībā ar savam patēriņam izmantotā degvielleļļas apjoma pieaugumu.

4.3. Marķētās dīzeļdegvielas realizācija

2011.gada 31.decembrī bija spēkā esošas **1273** izziņas juridiskām personām un **1712** izziņas fiziskām personām par atļauju iegādāties iezīmētos (marķētos) naftas produktus (kurināmo) kā arī **10** izziņas juridiskām personām par tiesībām iegādāties iezīmētos (marķētos) naftas produktus izmantošanai tehnikā brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās. Iezīmētā marķētā dīzeļdegviela, saskaņā ar likuma Par akcīzes nodokli 18.pantu, tiek piegādāta arī kuģu apgādei, piemērojot atbrīvojumu no akcīzes nodokļa.

Marķētās dīzeļdegvielas realizācija

(tūkst. tonnās) 8.attēls

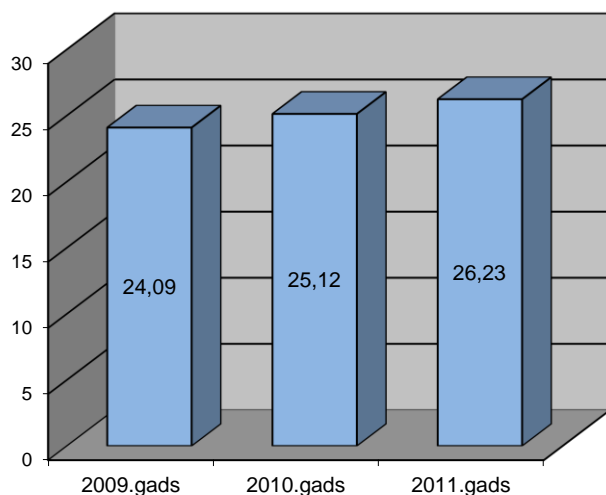

2011.gadā iezīmētā (marķētā) dīzeļdegviela ir realizēta **47,15 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 2,5 tūkst. tonnām jeb **par 5% mazāk** kā iepriekšējā gadā. Visvairāk realizācijas apjoms samazinājies juridiskajām personām, izmantošanai par kurināmo vai siltumenerģijas ražošanai produkcijas ražošanas (pārstrādes) tehnoloģiskajā procesā - par 3,17 tūkst. tonnām jeb 12% un fiziskām personām - par 0,83 tūkst. tonnām jeb 16% Savukārt realizācijas apjoms pieaudzis kuģu apgādei - par 0,86 tūkst. tonnām jeb 6% un

izmantošanai brīvostās un brīvajās zonās - par 0,63 tūkst. tonnām jeb 17% (skatīt 2. pielikuma 2.3.tabulu).

4.4. Naftas produktu (degvielas) izlietojums savam patēriņam, citiem mērķiem

(tūkst. tonnās) 9.attēls

2011.gadā komersanti savam patēriņam un citiem mērķiem (tai skaitā citu preču, kas nav naftas produkti, ražošanai) kopumā izmantojuši naftas produktus **26,23 tūkst. tonnu** apjomā, izmantotais apjoms ir par 1,12 tūkst. tonnām jeb **5% lielāks** kā 2010.gadā. Vislielākais izlietojuma pieaugums ir degvielleļļai - par 0,7 tūkst. tonnām jeb 5% (skatīt 2.pielikuma 2.4.tabulu).

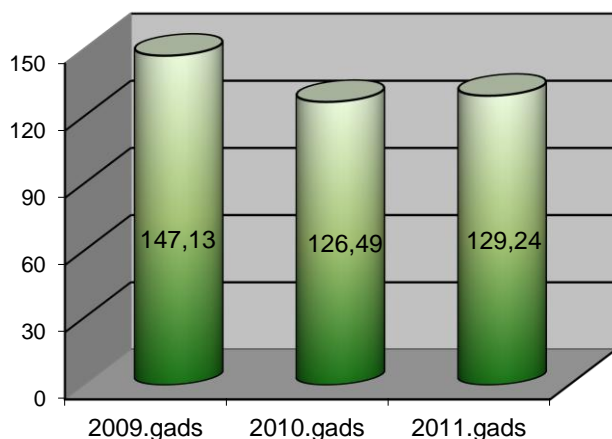
2011.gada 31.decembrī bija spēkā esošas 64 izziņas par tiesībām iegādāties naftas produktus, nemaksājot akcīzes nodokli, izmantošanai citiem

mērķiem, nevis par degvielu vai kurināmo.

5. Naftas produktu (degvielas) realizācija vairumtirdzniecībā

(tūkst. tonnas)

10.attēls

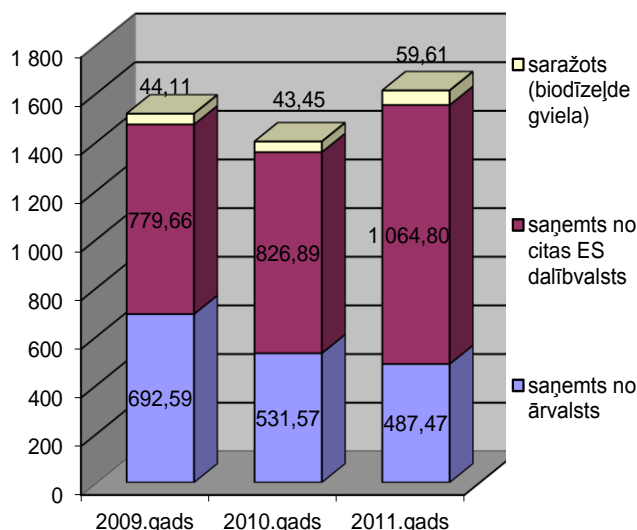
2011.gadā, izmantojot vairumtirdzniecības licences nosacījumus, kopumā realizētas **129,24 tūkst. tonnas** naftas produktu (degvielas), kas ir par 3,06 tūkst. tonnām jeb **par 2% vairāk** kā iepriekšējā gadā (skatīt 2.pielikuma 3.tabulu).

6. Naftas produktu saņemšana un nosūtīšana uz citām ES dalībvalstīm un eksportam

Saņemto naftas produktu struktūra

(tūkst. tonnas)

11.attēls

2011.gadā kopumā Latvijas akcīzes preču noliktavās, reģistrēto saņēmēju un vairumtirgotāju noliktavās saņemti naftas produkti (degviela), to aizstājējprodukti un komponenti **1611,88 tūkst. tonnu** apjomā (t.sk. saražotā biodīzeļdegviela 59,61 tūkst. tonnas). 76% no kopējā naftas produktu apjoma tika saņemts no citām ES dalībvalstīm un 35% no valstīm, kuras nav ES dalībvalstis (imports), un 4% saražoti akcīzes preču noliktavās (biodīzeļdegviela) (skatīt 11. attēlu).

2011.gadā Latvijas akcīzes preču noliktavās, reģistrēto saņēmēju un vairumtirgotāju noliktavās dīzeļdegviela saņemta - 33% no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm un 67% - no ārvalstīm, kas nav dalībvalstis. Savukārt, 99% no kopējā benzīna apjoma ir saņemts no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm un mazāk par 1% - no ārvalstīm, kas nav dalībvalstis.

2011.gadā komersanti no akcīzes preču noliktavām Latvijā kā arī izmantojot reģistrēta nosūtītāja licences nosacījumus, piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanu, nosūtījuši naftas produktus (degvielu) kopumā **508,38 tūkst. tonnu** apjomā (skatīt 2.pielikuma 4.tabulu).

Analītiskajā pārskatā un pielikumos, aprēķinot naftas produktu daudzumu tonnās, ir pielietoti sekojoši blīvumi: benzīnam - 0,765 t/m³; degvielai - 0,95 t/m³; petrolejai - 0,78 t/m³; dīzeļdegvielai - 0,835 t/m³; biodīzeļdegvielai - 0,887 t/m³; marķētai dīzeļdegvielai - 0,835 t/m³, naftas gāzei - 0,55 t/m³.